

gy Navrátila. Metodické zásady dovedené u nás Gollem k dokonalosti si vyžádaly doplnění, a to metodami platnými při studiu novověkých či přímo moderních dějin. Glücklichovy přednášky, s nimiž předstupoval před své posluchače, budoucí středoškolské profesory, tím netrpěly. Čteme-li dnes jeho velkou partii o západoevropské reformaci, jak jí přispěl do nezapomenutelných melantrišských dějin lidstva, oceníme jeho dar jasného, poučeného a logicky členěného výkladu.

Největší díl své energie věnoval Glücklich své literární vědecké práci. Jí také vysvětloval svou neúčast na varšavském historickém kongresu roku 1933. Se svým kolegou Urbánkem se shodoval vztahem k osobnostem, které si vybrali za předmět studia. U Urbánka to byl Jiří z Poděbrad, u Glückliche Václav Budovec z Budova. Jeho myšlenky, spisy i činy všestranně osvětloval po celých padesát let. Budovcovu historickému spisování byla věnována habilitační práce z roku 1911, Budovcovu korespondenci vydával a rozbor předbělohorského zemského zřízení k němu mířil také. Glücklich tak rekonstruoval rámeček, v němž probíhal život přední osobnosti české stavovské společnosti a opozice. Kolem větších prací se seskupovala mozaika dílčích studií, které se nakonec měly složit do syntetického vyličení osobností a proudů před Bílou horou. Osudová shoda lidských sil, dobové situace a neustáleného metodického postupu znemožnily, aby Glücklich svůj záměr uskutečnil.

S Gollem spojovalo Glückliche ještě něco jiného než pozornost k novověkým dějinám. Navrátil ani Urbánek totiž nesdíleli tak hluboce Gollovo a Glücklichovo přesvědčení o nezbytnosti specializovaného studia ideových, konkrétně pak náboženských dějin. Náboženská víra byla u potomka židovské rodiny mnohem a mnohem víc než jen předmětem zkoumání, když před válkou konvertoval k evangelické církvi. Promýšlel její zásady na základě hlubokého studia teologických problémů. To jej jistě disponovalo k tomu, aby viděl závažnost náboženského faktoru v českých dějinách. Ovšem z hlediska metod zkoumání této látky přišel Glücklich příliš brzy. Obdobně jako jeho náběhy ke studiu dějin novověku stála celá historická věda teprve na počátku. Jiná gollovská tradice však byla živá. Svým rozhledem po cizí literatuře Glücklich převyšoval své kolegy a vnášel do brněnského prostředí vědomí a znalosti vzdáleného světa.

Jeho posluchači mohli v uzavřeném učenci sotva tušit aktivního účastníka události, které se stávaly kusem moderní historie. Glücklich byl svědkem a podílníkem ideového a politického vření devadesátých let. Podobně zůstávalo slabé povědomí i o Urbánkových svazcích s Omladinou a radikálním studentským hnutím. A byly tu i překvapující a v Brně jen doznívající svazky s osobnostmi odlišnými od Glückliche. Přitelem, jehož dráhu Glücklich sledoval s porozuměním i s vědomím svých vlastních možností, byl totiž Kamil Krofta. Ještě zajímavější bylo přátelství s romanopiscem a letopiscem, zachycujícím revoltu mladých na konci století, s Viktorem Dykem. Němnozí z nich si odnesli z těch let i jinou představu o úloze intelektuála – historika, než kterou zastával Goll, totiž představu, že v rozhodných okamžicích, jsou-li v sázce hodnoty základní, musí vzdělanec vystoupit na jejich obranu. To jej přivedlo, opět spolu s Urbánkem, k podpisu Manifestu českých spisovatelů v roce 1917. Nemohl jej však doprovázet přítel nad jiné blízký, jehož pozůstalost Glücklich vydával a nad jehož hrobem se na brněnském hřbitově zastavoval. Ležel tam Ladislav Kamil Hofman, nejvýraznější z mladších Gollových – a čím dál víc Masarykových – žáků. S ním mohla univerzita počítat, kdyby se dožil. Glücklich jej podle svých sil zastoupil. Nebyl jistě oslnivým zjevem jako Pekař či Šusta s Kroftou, svou činností však dokazoval, že mladá univerzita má učitele dohlédající na evropský horizont. V těch počátcích a ještě dlouho potom to nebylo samozřejmostí.

J. Marek

Nedožití devadesátiny profesora Roberta Konečného

Jsou vzácné osobnosti, které nepatří jen jednomu oboru, neboť jejich činnost byla tak mnohostranná, že si je mohou přivlastňovat i jiné disciplíny. K těmto lidem náležel i profesor Robert Konečný, jehož nedožití devadesáté narozeniny si v těchto dnech připomínáme (nar. 23. 4. 1906 v Brně). Současně v tomto roce uplyne i patnáct let od jeho smrti. Zemřel v Brně 15. října 1981, krátce po svých pětasedmdesátých narozeninách, kterých se dožil v plné svěžesti ducha.

Robert Konečný se po maturitě na brněnském klasickém gymnáziu zapsal na filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, kde studoval filozofii, češtinu a němčinu.

Absolvoval v roce 1929, doktorátu filozofie dosáhl o rok později obhájením disertační práce „Julius Zeyer v zrcadle snů“, kterou pozitivně hodnotil i Arne Novák. Čtyři roky učil na gymnáziu v Tišnově, potom působil jako středoškolský profesor na klasickém gymnáziu v Brně, kde se stal naším prvním školským psychologem, oficiálně schváleným školskými úřady.

Jeho angažovanost ve věcech veřejných je patrna již od studentských let. Ještě jako posluchač filozofické fakulty např. vedl úspěšnou kampaň proti uvažovanému celibátu žen ve školství a ke spolupráci v tomto boji získal i I. A. Bláhu.

V meziválečném období přispíval do Lidových novin, Naší doby, Ruchu, Činu, Kritického měsíčníku aj. Referoval o literárních novinkách, glosoval dění ve filozofii a psychologii. Po válce byl např. jednatelem Filozofické jednoty, místopředsedou Sdružení moravských spisovatelů, předsedou literární sekce Kulturní rady Zemského národního výboru apod.

Konečný je autorem dvou prozaických knih: první – „Spáček v plamenech“ vyšla v roce 1938, druhou („Studnice zapečetěná“) vydal pod pseudonymem Jan Radeš a v roce 1943 získala první cenu v literární soutěži Melantricha. Publikoval čtyři knihy veršů, známé jsou i jeho práce literárněvědné a práce věnované otázkám literární psychologie.

Konečný již jako středoškolský profesor vykonával psychologickou praxi. V letech 1927 až 1934 prováděl výzkum v laboratoři Společnosti pro výzkum dítěte, poté vybudoval Studentskou poradnu, kde působil až do r. 1938.

V letech 1933 až 1939 byl profesorem klasického gymnázia v Brně. Ihned po německé okupaci se stal jedním z členů direktoria odbojové skupiny Obrana národa. V listopadu 1939 byl zatčen gestapem a celou válku vězněn nejprve v nacistických celách a potom, až do svého útěku v dubnu roku 1945, na těžkém uzavřeném oddělení Psychiatrické léčebny v Brně-Černovicích, kde uplatnil své vynikající znalosti psychopatologie a dokonale simuloval duševní chorobu.

Ihned po skončení druhé světové války se vrátil k práci gymnaziálního profesora. V roce 1946 byl povolán na filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, kde se téhož roku

habilitoval v oboru filozofie. Přednášel filozofickou propedeutiku, logiku a noetiku (prof. Tvrdý vzkázal po spoluvězních z koncentračního tábora, že by si přál, aby jeho přednášky převzal po válce na fakultě právě Konečný), dále fyziologickou psychologii a sociální psychologii. Z této doby pocházejí jeho práce „Subjekt reálný a subjekt mezný“ a „Psychologická analýza výsledků individuální a kolektivní práce“.

V roce 1950 musel R. Konečný pro svoje postoje a názory z fakulty odejít. Začal pracovat osudově tam, kde ztrávil celou válku – v Psychiatrické léčebně v Brně-Černovicích. Stal se tak prvním klinickým psychologem na Moravě a jedním z prvních v celém státě. Konečný nezahojkl a nestáhl se do sebe, nýbrž s činorodostí sobě vlastní začal intenzívně pracovat ve všech oblastech klinické psychologie. V oblasti diagnostické i v psychoterapii dosáhl vynikajících praktických úspěchů, prováděl však i výzkumnou činnost. Za mnohé je možno uvést jeho průkopnické práce s narkogenem, byl vynikajícím znalcem hypnózy, věnoval se dětské kresbě.

Svoje klinickopsychologické teoretické vědomosti a praktické zkušenosti uplatnil v opakovaně vydané monografii „Psychologie v lékařství“ (napsaná spolu s psychiatrem prof. Bouchalem), která byla průkopnickou prací v oboru a dodnes patří k relevantním titulům dané vědní oblasti.

V roce 1963 mohl Konečný nastoupit do oddělení vývojové psychologie v akademii věd, kde se věnoval významu psychopatie pro zkoumání normální osobnosti. Teprve politické uvolnění konce šedesátých let jej znovu přivedlo na filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, kde působil od roku 1968 jako profesor psychologie a vedoucí příslušné katedry. S nástupem „normalizace“ odchází Robert Konečný z univerzity a působí nadále v Psychologické laboratoři ČSAV v Brně jako vedoucí vědecký pracovník až do svého odchodu do důchodu v roce 1976. Ve zralém věku vydal práci „Vladimír Hoppe, příspěvek k historii a kritice iracionalismu“ (1970).

Prof. Konečný byl osobností nesmírně mnohostrannou. Spisovatel, filozof, esejista, literární kritik, psycholog teoretik i praktik, odbojář, veřejný pracovník, glosátor kulturního dění, průkopník celých oborů psychologie, člověk vždy angažovaný při prosazování nových idejí i smysluplných institucí, člověk veřejně činný v nejlepší slova smyslu.

Bohužel nebylo mu dáno, aby více let svého plodného života věnoval fakultě a studentům. Jeho žáci vzpomínají na živé, odborně fundované a lidstvem prozářené přednášky. Bývalí spolupracovníci si s láskou a úctou připomínají jeho odbornou a lidskou hloubku, jeho vztah k umění a široký kulturní rozhled, ochotu kdykoliv kohokoliv vyslechnout i jeho noblesní a současně demokratický styl vedení katedry. Vzpomínají na něj nejen psychologové, ale i obce filozofická, literární, medicínská a školská. A pochopitelně řada jeho bývalých pacientů, kterým účinně pomohl v dobách své klinické praxe.

Na počest nedožitého devadesátin profesora Roberta Konečného pořádá Psychologický ústav filozofické fakulty Masarykovy univerzity spolu s Psychologickým ústavem Akademie věd České republiky dne 26. září 1996 v aule FF MU konferenci, nad níž převzali záštitu rektor MU prof. Schmidt a děkanka FF prof. Nechutová.

M. Svoboda

**Prof. MUDr.
František Horálek, DrSc.**
– zakladatel
**2. porodnicko-gynekologické
kliniky Lékařské fakulty
Masarykovy univerzity v Brně**

Dne 7. února 1996 uplynulo 100 roků od narození prof. MUDr. Františka Horálka, DrSc., významného českého gynekologa a porodníka, zakladatele 2. porodnicko-gynekologické kliniky LFMU v Brně. Byl rodákem z Branišova, malé obce v okrese Humpolec. Po maturitě na pelhřimovském klasickém gymnáziu v roce 1915 začal studovat na Lékařské fakultě univerzity Karlovy v Praze. V důsledku válečných událostí byl nucen studia přerušit. Teprve v zimním semestru 1919-1920 mohl v nich pokračovat na Lékařské fakultě univerzity Komenského v Bratislavě. Zde 17. července 1920 promoval. Od chvíle, kdy mohl pokračovat ve studiu, byl současně asistentem léčebny pro plicní choroby a tuberkulózu v Bratislavě a souběžně pracoval jako demonstrátor na klinice vnitřních chorob. Tuberkulóze se později intenzivně věnoval i ve vlastním oboru gynekologie. Od 1. srpna 1920 nastoupil jako sekundární lékař